

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ "ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ"

Αριθμός φύλλου 187

Αθήναι, Ιούλιος - Οκτώβριος 1977

Τὸ Γ' Διεθνὲς Συμπόσιον τοῦ Αἰγαίου

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

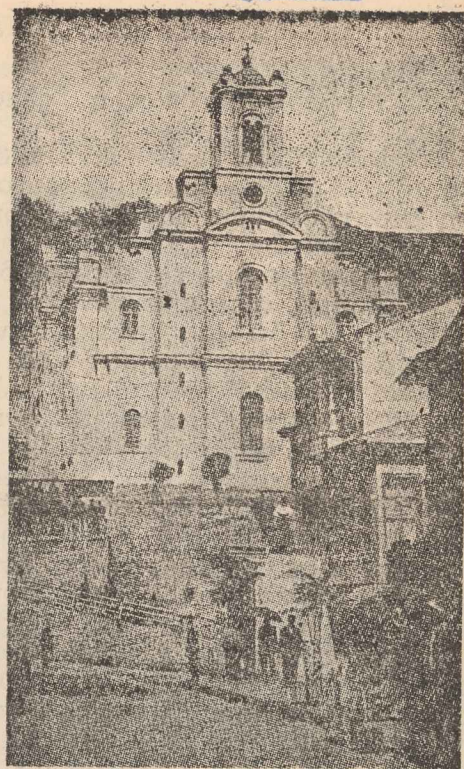
Ἡ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Ἑνώσεώς μας
Καθηγητοῦ κ. ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Ἡ ὁργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Γ' Διεθνoῦς Συμποσίου Αἰγαίου, προσ-
κάλεσε ἐπίσημα τὴν Ἑνωσὴ Σμυρναίων νὰ πάρει μέρος στὶς
ἐργασίες του. Κατωτέρω δημοσιεύουμε τὴν ὁμιλίαν τοῦ Προε-
δρεύοντος Ἀντιπροέδρου τῆς Ἑνώσεώς μας καθηγητοῦ κ. Μ.
Ἀναστασιάδη στὸ Συμπόσιον αὐτό.

Ὅταν τὸ Μάρτη τοῦ 1943 διαφεύγοντας τὴ κατε-
χόμενη Ἑλλάδα, περνοῦσα ἀπὸ τὴ Σμύρνη πηγαίνον-
τας πρὸς τὴ Μέση Ἀνατολή, ζήτησα — καὶ τὸ ἐπέτυ-
χα — νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τὸ Πανεπιστήμιον Σμύρνης, στὸ
λόφο τοῦ Μπαχριέ Μπαμπά, ἓνα Πανεπιστήμιον ποὺ δὲν
πρόλαβα νὰ φοιτήσω. Εἴκοσι χρόνια μετὰ τὴ καταστρο-
φὴ τὸ Πανεπιστήμιον θρῖσκονταν σὲ πλήρη λειτουργίαν
μὲ τὴν ὀνομασίαν Πανεπιστήμιον τοῦ Αἰγαίου, μὴ ὀνο-
μασία ποὺ κίνησε τὴν ἀπορία μου, γιατί ὅπως θὰ ἦταν
ποῖο φυσιολογικόν, περίμενα ν' ἀκούσω ὅτι λέγονταν
Πανεπιστήμιον Σμύρνης καὶ ὄχι Αἰγαίου. Ρώτησα τὸν
Πρύταίν του, ἓνα Ἑλληνομαθέστατον Γεωπόνον, γιατί
διάλεξαν τὸ ὄνομα Αἰγαίου ἀντὶ Σμύρνης. Καὶ ἐκεῖ-
νος δείχνοντας ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Λόφου, τὸν κόλπον καὶ
τὴν ἔξοδο τοῦ λιμανιοῦ τῆς Σμύρνης, πέρα πρὸς τὰ
Δυτικά, μοῦ ἀπάντησε: Μὰ γιατί τὸ Πανεπιστήμιόν μας
εἶναι ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Αἰγαίου.

Πέρυσι, στὴ διεθνὴ διάσκεψιν Ραδιοφωνίας, στὴν
Γενεύη, παραξενεύτηκα πάλιν ὅταν εἶδα ἀνάμεσα στὶς
Τούρκικες προτάσεις γιὰ τὸ Ραδιοφωνικὸ καὶ Τηλεο-
πτικὸ τοὺς δίκτυο καὶ τὸ αἶτημα γιὰ τὴν ἰδρυσὴ ἑνὸς
Ραδιοφωνικοῦ πομποῦ 200 κλβ., μεγαλύτερο δηλαδὴ
σὲ ἰσχύ ἀπὸ τὸν ἔθνικον πομπὸν Ἀθηνῶν, μὲ τόπο ἐγκα-
ταστάσεως τὰ Βουρλά, μερικὰ δηλαδὴ χιλιόμετρα
μακριὰ ἀπὸ τὴ Σμύρνη. Νὰ σημειωθεῖ πὼς ἡ Σμύρνη
ὅπως καὶ οἱ Κυδωνίες διαθέτουν ἓνα ἐπίσης πολὺ ἰσχυ-
ρὸ τοπικὸ πομπὸ καὶ ἡ παρουσία τριῶν τόσο γειτονι-
κῶν κέντρων ραδιοφωνικῆς ἀκτινοβολίας, μοῦ κίνησε
ὅπως ἦταν φυσικὸ τὴν ἀπορία. Ρώτησα πάλιν τὸν συνά-
δελφον ἀρχηγὸ τῆς Τούρκικης ἀντιπροσωπείας τί ἐπρό-
κειτο νὰ ἐξυπηρετήσῃ ὁ δεύτερος αὐτὸς τόσο ἰσχυρὸς
πομπός, μὴ πού ὑπῆρχε ὁ πομπὸς τῆς Σμύρνης καὶ
μοῦ ἀπάντησε: Μὰ αὐτὸς πρόκειται νὰ εἶναι ὁ πομπὸς
τοῦ Αἰγαίου.

Ἀναφέρω τὶς δυὸ αὐτὲς προσωπικὲς μου ἀναμνή-
σεις, πού χρονολογικὰ ἀπέχουν μεταξύ τους τριάντα
ὀλόκληρα καὶ περισσότερον χρόνια, γιὰ νὰ δείξω ὅτι
τὸ πρόβλημα τοῦ Αἰγαίου ποὺ ζοῦμε μὲ τόση δεξιότη-
τα στὶς μέρες μας, δὲν ἀποτελεῖ πρόσφατη θέλησις καὶ
διεκδίκηση τῶν ἄσπονδων γειτόνων μας, ἀλλὰ ἀπο-
τελεῖ αἶτημα παλιν καὶ ἐπιδίωξις μακρόχρονη, ποὺ
κατοικοῦσε στὴ σκέψιν καὶ τὴ βουλμίαν τῶν ἀνώτερων
πνευματικῶν κλιμακίων καὶ φυσικὰ τῆς Τούρκικης δι-

Ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς Προύσης.

πλωματίας, ἡ ὁποία φημίζεται ὅπως λέγαμε στὴ πα-
τρίδα μας «ὅτι πιάνει τὸ λαγὸ μὲ τὸν ἀραμπῆ».

Τὸ τί ἀντίστοιχο κάναμε ἐμεῖς, εἶναι πολὺ γνωστὸν
καὶ θάλεγα ὀδυνηρό. Ἡ σημερινὴ συγκέντρωσίς μας
στὸ Συμπόσιον τοῦ Αἰγαίου, ἴσως εἶναι μὴ ἀπὸ τίς σο-
βαρώτερες πνευματικὲς ἐκδηλώσεις ποὺ ὁργανώθη-
καν ποτέ, γιὰ νὰ ὑπογραμμίσουν κάτι ποὺ ἐμεῖς θεω-
ροῦμε φυσικὸ καὶ αὐτονόητον. Δὲν διεκδικεῖ κανεὶς τὴν
ἴδιαν τὴν ὑπόστασίν του. Ἀμύνεται ὅμως ὅταν τὴν ἐπι-
βουλεύονται ἄλλοι. Καὶ στὸ σημεῖον αὐτὸ ὅσοι πῆραν
τὴ πρωτοβουλίαν νὰ ὁργανώσουν τὸ σημερινὸ Διεθνὲς
συμπόσιον μὲ θέμα τὸ Αἶγαίον καὶ τὴν πολιτιστικὴν του
προσφορὰ εἶναι ἄξιοι τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

Διὸ μέσα προσφέρονται γιὰ τὴν ἀμυνα καὶ τὴν ἐθνικὴν
ἀκεραρότητα. Μέσα πολέμου καὶ μέσα πνεύματος. Σ'
αὐτὴ τὴν ἀκριτικὴν περιοχὴν ποὺ θρῖσκόμεστε δὲν ὑπάρ-
χει ἀμφιβολία ὅτι Κράτος καὶ Λαὸς θρῖσκονται σὲ κα-
τάσταση πλήρους πολεμικῆς ἐτοιμότητος. Ἀλλὰ δὲν
ἄρκει. Πρέπει νὰ τὸ δεχθοῦμε ὅτι ὑπάρχει ἓνα κενὸ
ποὺ πρέπει νὰ συμπληρώσῃ αὐτὸν τὸν ἐξοπλισμό. Καὶ
τὸ κενὸ αὐτὸ ἔχουν ἤδη ἐπισημάνει ἄνδρες σὺφρονες,
ὅπως ὁ τέως Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ σημερι-
νὸς Πρόεδρος τοῦ Συμποσίου Καθηγητὴς κ. Μιχ. Στα-
σινόπουλος, ποὺ ζητοῦν τὰ πνευματικὰ φῶτα ποὺ καλ-
λιεργήθηκαν μὲ τόση καὶ τέτοια ἐπίδοσιν καὶ ἀπόδοσιν
στὴν περιοχὴν τοῦ Αἰγαίου νὰ προστεθοῦν σὰν πολῦτι-
μος πνευματικὸς ὀπλισμὸς στὰ κλασσικὰ μέσα Ἀμύ-
νης. Ἐτοίμῃ ἡ πρότασις γιὰ τὴν ἰδρυσὴ ἑνὸς Πανεπιστη-
μίου τοῦ Αἰγαίου, παίρνει πολλαπλὴν σημασίαν καὶ δη-
μιουργεῖ μὴ ὑπεροπλίαν ποὺ μὴ κανένα τρόπο δὲν μπο-
ρεῖ νὰ κατανικήσῃ ὁ ἀντίπαλος.

Πέρυσι στὴ προσπάθειά μου νὰ ὑπηρετήσω τὴν
θεράπευσιν ἑνὸς δεινοῦ ποὺ κατατρώγει κάθε χρόνον δεκά-
δες χιλιάδες νέους μας ποὺ ἀναγκαστικὰ μένουν ἔξω
ἀπὸ τὴν χωρητικότητά των Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν
μας Ἰδρυμάτων, εἶχα προτείνει σὲ μὴ ὁμιλίαν μου στὴν
Ἑστία Νέας Σμύρνης, τὴν ἀναβίωσιν τοῦ Πανεπιστη-
μίου Σμύρνης, τοῦ μόνου ἰδρύματος ποὺ ἡ νοσταλγία
καὶ ἡ εὐλάβεια τῶν Σμυρναίων, δὲν εἶχε προσθέσει
στὴν νέα τοὺς κοιτίδα στὴν Ἀθηναϊκὴ Νέα Σμύρνη.
Κύρια δικαιολογία τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου
αὐτοῦ κοντὰ στὰ ἄλλα εἶχα προτείνει τὴν ἀνάγκην διδα-
σκαλίας μὲ ἔμφασιν καὶ πληρότητα τοῦ πολιτισμοῦ
τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ἑνὸς μακραίωνος πο-
λιτισμοῦ ποὺ εἶναι σφιχτὰ καὶ ἀρρηκτὰ δεμένος μὲ τὸν
πολιτισμὸν τοῦ Αἰγαίου. Χρησιμοποιώντας στοιχεῖα
ἀπὸ τὴν προσωπικὴν μου ἐπιστημονικὴν ἐμπειρίαν ἀλλὰ
καὶ ὑποδείγματα μεγάλης εὐστοχίας ποὺ ἐφαρμόστη-
καν μὲ ἄκρα ἐπιτυχίαν ἀπὸ πολὺπαιρες καὶ ὑψηλοῦ παι-
δευτικοῦ ἐπιπέδου χώρες ὅπως ἡ Μεγάλῃ Βρεταννίαν,
εἶχα ὑποδείξει, πλούσια χρησιμοποίησιν τῶν μέσων μα-

ζικής ενημέρωσης όπως η Τηλεόραση και το Ραδιόφωνο.

Η πρόταση εκείνη είχε θέβαια στόχο να δώσει κοντά στα άλλα και μία μοντέρνα και δοκιμασμένη λύση στο πρόβλημα του αδιαχώρητου των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ίδρυμάτων, επιτρέποντας μία διεύρυνση στον αριθμό εισακτέων ιδιαίτερα σημαντική.

Σήμερα, συμπληρώνοντας τη πρόταση εκείνη, υποστηρίζω ότι μία τέτοια Πανεπιστημιακή μονάδα Πανελληνίας ακτινοβολίας και συμμετοχής πρέπει απαραίτητα να ιδρυθεί σ' ένα από τα νησιά του Αιγαίου. Έτσι επιτυγχάνεται μία πνευματική πανστρατιά και καθολική συμμετοχή και όχι μόνο των φοιτητών αλλά και των γονέων, των Σχολών του Πανεπιστημίου του Αιγαίου για να ακολουθήσουν σπουδές Ανωτάτου επιπέδου, με μία μέθοδο διδακτική, πρωτότυπη, που απέδειξε την αξία της, αλλά και όλων των Έλλήνων που ενδιαφέρονται να μάθουν και να ενημερωθούν πάνω στις πνευματικές επιδόσεις του Έλληνισμού της Ανατολής και του Αιγαίου. Και εκείνο που θεωρώ σπουδαιότερο, οι ενημερωμένες αυτές πάνω στον Αιγαιοπελαγικό πολιτισμό και στη συμβολή του όχι μόνο στον Έλλαδικό αλλά και στο διεθνή χώρο θα μπορούσε να οργανωθούν ξενόγλωσσα και να προβληθούν στο εξωτερικό.

Είναι ευχάριστο ότι η Κυβέρνηση και η ΕΡΤ ανήγειραν ήδη ότι εγκαίνιαζουν το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα μέσω Τηλεόρασης και Ραδιοφώνου πολύ σύντομα. Φυσικά το πρόγραμμα αυτό υπηρετεί στην αρχή του, να θελτίώσει άλλες στάθμες κατώτερες της Ανωτάτης Παιδείας όπως και την ενημέρωση των Ελλήνων. Είναι όμως βοηθητικό της παραπάνω προτάσεώς μου γιατί γίνεται μία άπαρχή έστω και σε άλλη στάθμη χρησιμοποίησης των μέσων μαζικής ενημέρωσης για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Βέβαια ένα τέτοιο Πανεπιστήμιο με τόσο Πανελλαδική αλλά και παγκόσμια προβολή, προϋποθέτει ένα ιδιαίτερα ρωμαλέο Καθηγητικό επιτελείο επιλέκτων και μία παράλληλη οργάνωση ικανή να εξυπηρετήσει τους φοιτητές του σύμφωνα με τη μοντέρνα μεθοδολογία που προτείνω. Είναι αναντίρρητο ότι η εξυπηρέτηση αυτή απαιτεί πολυάνθρωπο και πολύ ειδικευμένο προσωπικό, ικανό να επιλέξει το κατάλληλο υλικό που διδάσκεται από έδρας, να οργανώσει την περιοδική αλλά απαραίτητη επαφή φοιτητού και Καθηγητή, και τις κλιμακωτές εξετάσεις. Όσοσο μένει σαν βασικό κέρδος το Πανεπιστήμιο του Αιγαίου υπηρετώντας πρώτιστα ένα εθνικό σκοπό, αγαλιάζει ολόκληρη την Ελλάδα που συνοδοιπορεί μαζί του στις δικαίες διεκδικήσεις μας.

Το Πανεπιστήμιο του Αιγαίου δεν είναι τοπικό αίτημα. Είναι ιστορική απαίτηση. Τα νησιά αυτά με την Ακαδημία Κυδωνιών του Βενιαμίν Λεσβίου, το Φιλολογικό Γυμνάσιο Σμύρνης του Κούμα και την Ευαγγελική Σχολή, στην απέναντι Μικρασία, πρόσφεραν τόσα στη διαφώτιση που παρασκεύασε την Έθνεγερσία ώστε η προβολή της πνευματικής μας και καλλιτεχνικής κληρονομιάς αποτελεί καθήκον «γνωρίμων τοίς πολλοίς και παραδόσιμον τοίς επιγιγνομένοις». Και θ' αποτελούσε κατασχήνη για τους πνευματικούς ανθρώπους της γενιάς μας και των νεωτέρων αν δεν επιχειρούσαμε την ίδρυση του. Είναι πρόδηλο ότι θα απαιτηθούν δαπάνες και μέσα πολυδάπανα και μόχθος συνεχής και φανατικός. Από τη πλευρά μας οι Μικρασιάτες και γενικότερα οι Έλληνες που οργανώνουν τις θάλασσες και τους ώκεανούς, υπολογίζω ότι δεν θα αδιαφορήσουν στο κάλεσμα του Κράτους να ενισχύσει την ίδρυση ενός Αιγαιοπελαγίτικου Πανεπιστημίου. Μπροστά σε μία θάρραρη απειλή οι Έλληνες στάθηκαν πάντα ενωμένοι. Καιρός να αποδείξουν και ξεπρακτά τον αναμφισβήτητο πατριωτισμό τους, με έργα πνεύματος που «πύρ και μάχαιρα ου καταλύνει».

Ο Πρόεδρος της Ένωσης καθηγητής κ. Μιχ. Αναστασιάδης καταθέτει τον στέφανο δάφνης της Ένωσης Σμυρναίων.

ΜΝΗΜΗ 14ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΥΛΑΒΙΚΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΣΤΕΦΑΝΩΝ ΣΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΒΩΜΟ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ

Στις 14 Σεπτεμβρίου, ώρα 11 το πρωί, η Ένωση Σμυρναίων πραγματοποιήσε, το καθιερωμένο πια από χρόνια, ευλαβικό προσκύνημα, στο χώρο πίσω από τον Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών, όπου είναι το μνημείο του Εθνομάρτυρα Χρυσόστομου Σμύρνης και ο βωμός της Μ. Ασίας.

Παρ' όλο το έργο της ημέρας και το πρωινό της ώρας, η εθελοντική συγκέντρωση των μελών ήταν η μεγαλύτερη όλων των τελευ-

τών χρόνων.

Μετά το σχετικό Τρισάγιο και τον σχετικό λόγο του Προεδρεύοντος Αντιπροέδρου της Ένωσης μας καθηγητού κ. Μιχαήλ Αναστασιάδη, στέφανο δάφνης κατέθεσαν η Ένωση Σμυρναίων, ο Σύλλογος Φοιτησάντων στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης, η Ένωση Σμυρναίων Νικαίας και Πειραιώς και η οικογένεια Καδουνίδη, συγγενείς του Χρυσόστομου.

ΕΟΡΤΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΗΣ ΓΙΑ ΤΑ 55 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Στις 19 Οκτωβρίου η Ένωση Σμυρναίων Νικαίας και Πειραιώς πραγματοποιήσε στο μέγαρό της, στη Νίκαια, μία λαμπρή εορτή Έθνικής Μνημόσυνης, για τα 55 χρόνια από την Μικρασιατική Καταστροφή. Ομιλητής της ημέρας ήταν ο Πρόεδρος της Ένωσης μας καθηγητής κ. Μιχαήλ Αναστασιάδης. Παρέστησαν οι υποψήφιοι διευθυντές της Β' περιφέρειας Πειραιώς, ο Πρωτοσύγκελος της Ι. Μητροπόλεως Νικαίας, οι Αρχές της πόλεως,

διάφορα Προσφυγικά Σωματεία και πλήθος κόσμου. Απήγγειλαν ποιήματα μικρασιατών καλλιτέχνες και η χορωδία κοριτσιών του Γυμνασίου τραγούδισε διάφορα τραγούδια της πατρίδας. Το τέλος της γιορτής ακολουθήσε πλούσια συνοδεία στην οποία έλαβαν μέρος τα πρόεδρα της Ένωσης Σμυρναίων Αθηνών και της Έστιας Ν. Σμύρνης, οι εκπρόσωποι των Σμυρναίων Β. Ελλάδος και άλλα εξέχοντα πρόσωπα.

Ο ΤΖΩΝ ΒΕΪΝΟΓΛΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΤ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΙΑΣΤΙ ΑΡΜΟΝΙΑ»

Το Σάββατο βράδυ 15 Οκτωβρίου, στο πρόγραμμα «Πρόσκληση στο Στούντιο», ο παλιός σύμβουλος της Ένωσης μας Τζων Βεϊνόγλου, μίλησε έκτακτα για τις ρίζες του ελληνικού λαϊκού τραγουδιού. Με σαφήνεια και τεκμηριωμένα, παρουσίασε άγνωστα μέχρι σήμερα στοιχεία και ανέτρεψε δοξασίες περί τουρκικής και άραβικής προέλευσης του σμυρνεϊκού και ρεμπέτικου τραγουδιού.

Εκκινώντας από το 1.000 π.Χ., όπου στα Ιωνικά παράλια είχε δημιουργηθεί ο ιδιαίτερος μουσικός τρόπος «ιαστί αρμονία» (Ιωνική αρμονία) πέρασε στον Μεγαλέξαντρο, στο Βυζάντιο, τους πέρσες, άραβες, τουρκούς, κι έφτασε μέχρι τις παλιές σμυρνεϊκές λαϊκές μελωδίες, όπου έχει τις ρίζες του το ρεμπέτικο. Κι απέδειξε πως ο καρ-

σιλαμάς, ο κασάπικος, ο ζειμπέκος, μόνο σαν λέξεις είναι τουρκοί, ενώ πρόκειται για ελληνικούς χορούς, που χορεύονταν πολύ πριν φανούν οι τουρκοί στη Μικρασία. Κι' ακόμα ότι η ελληνική λέξη μουσική χρησιμοποιείται αυτούσια απ' όλους τους ευρωπαϊκούς λαούς, τους σλάβους, τους άραβες, τους τουρκούς, τους πακιστανούς, τους αϊθίους, τους έβραίους. Κι' ανέτρεψε, τέλος, τον μύθο για «τουρκικό» καφέ, «τουρκική» κουζίνα, «τουρκική» λεκάνη τουαλέτας κλπ.

Επρόκειτο για μία έκτοπη που πολύ εντυπωσίασε, και πολλά διδάξε.

Ν.Α.

Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ο άδοκτος θάνατος του Έθνάρχη της Κύπρου, συντάραξε τη Μεγαλόνησο, την Ελλάδα, όλο τον Έλληνισμό της Διασποράς, και είχε τεράστια απήχηση σ' όλο τον κόσμο. Σπάνια ο θάνατος πολιτικού ήγέτη προκάλεσε τόσο πένθος και τόσο ψυχική δόνηση από τα κατώτερα λαϊκά στρώματα ως την πνευματική και πολιτική ήγεσία σε παγκόσμια κλίμακα.

Ο Κύπριος Έθνάρχης με τους αγώνες του, με την ακτινοβολία της προσωπικότητάς του, είχε ανιψωθεί σε Ακριτική μορφή του Έλληνισμού της Κύπρου. Αντιμετώπισε το Χάρο άμετρητες φορές χωρίς να κλονισθεί ή να δισσοχωρήσει. Είχε συνδέσει την ύπαρξή του με τη ζωή, την επιδίωξη και την ανεξαρτησία της μεγαλόνησος ιστορικής γενετήρας του, πανάρχαιης κοιτίδας του Έλληνισμού. Οι αγώνες του για την ελευθερία της Κύπρου τον αναδείξαν σε σύμβολο αγωνιζόμενου για τα ύψηλότερα ιδανικά ήγέτη, αληθινά μετώπο, που ακτινοβολούσε την ιδέα της ελευθερίας και των άκαταγώνιστων δικαίων των μικρών λαών, που αντιτάσσονται στις επιβολές των μεγάλων και νικούν. Η βιογραφία, η ιστορία των αγώνων του Μακαρίου είναι γεμάτη από εψυχία, τόλμη, αυτοθυσία και ήρωισμό. Είναι ένα δίδαγμα για τους νεωτέρους το άσυμμετρητο μαχητικό στοιχείο του χαρακτήρα του.

Στην ελληνική ιστορία ο Μακάριος διεκδικεί θέση μεγάλου πολιτικού ήγέτη, τη θέση του δημιουργού, του οδηγού, του εθνάρχη, δίπλα στον Καποδίστρια, τον Τρικούπη και ιδίως τον Βενιζέλο. Ξεκίνησε από βοσκόπουλο και καλογεροπαίδι για να φθάσει στην κορυφή της πνευματικής, θρησκευτικής και πολιτικής πυραμίδας. Κατόρθωσε με τη δύναμη της προσωπικότητάς του να ελευθερώσει από τα δεσμά της την ιστορική Μεγαλόνησο και να την αναδείξει, θειωμένης αυτής και οργανωτής, σε μία δακτυλοδεικτούμενη ενομούμενη και ευημερούσα δημοκρατία, που ήρθαν πάνω στην ανησυχία της να την πνίξουν στα αίμα οι Μεγάλοι.

Ο Μακάριος, σαν αληθινός δημοκράτης, ποτέ δεν πρόδωσε και ποτέ δεν αρνήθηκε από ματαιοδοξία και υπερφία την ταπεινή καταγωγή του, τα δύσκολα χρόνια της νιότης του. Απεναντίας, πάντα είχε κάτι να πει για το ξεκίνημά του, για τα χρόνια εκείνα της νιότης του που τον έπλασαν και τον έδημιούργησαν. Ο συμμαθητής του, αρχιμανδρίτης τώρα στο Λονδίνο, Π. Κυρκώτης, που μαζί νυθηναν τα ράσα και μαζί ανδρώθηκαν σαν καλογερόπουλα στο μεγάλο μοναστήρι της Κύκκου, μου είπε στη δεξίωση που έδωσε στους υπερδωκοσίους Συνέδρους όλων των εθνικοτήτων στο Προεδρικό Μέγαρο τον Απρίλη του 1969 ο Μακάριος, πολλά ανέκδοτα για τα πρώτα του χρόνια. Μερικά απ' αυτά ήταν λίγο υπερβολικά και έδειξαν ότι δεν τα πιστεύω. Ο Κυρκώτης τότε με τραβή απ' το χέρι, με παρουσιάζει στο Μακάριο, με συστήνει και χωρίς να χάσει καιρό σε μία σιγνή ψυχικής ευφορίας, πάνω στην πρόποση, το λέγει: Νά, Μακαριώτατε, έχω και τον κ. Βαλέτα εδώ, που δεν πιστεύει τα κατορθώματα των μοναστηριακών μας χρόνων, τα νομίζει υπερβολικά και απίστευτα. —Οχι, κ. Βαλέτα, γυρίζει και μάς λέγει ο Μακάριος, αυτά που σ'α διηγείται ο αγαπητός μου αδελφός αληθεύουν, είναι αυθεντικά. Πραγματικά έτσι ξεκινήσαμε. Αυτά τα χρόνια μάς έπλασαν μέσα στη φύση και τον άερα των αδούλων κορυφών του Τρόδου, μέσα στο βέλομα των προβάτων που ήμουν ποιμένας τους, και ο Θεός με αξίωσε να γίνω και ποιμένας ανθρώπων, θρησκευτικών και πολιτικών.

Ο Μακάριος τον Ιούλιο του 1947, όταν εχάρεσε ο αρχιεπισκοπικός θρόνος της Κύπρου, ως τοποτηρητής έκανε απόρρητο την πρώτη μεγάλη του επανάσταση κατά των Άγγλων. Με διάγγελμα του έθεσε θέμα Έ ν ώ σ η ς, τονίζοντας ότι τώρα, μετά τον πόλεμο, η ελευθερία των υποδούλων λαών, πρέπει να είναι ο καρπός των θυσιών της ανθρωπότητας, που έπίστευσε στις διακηρύξεις των ισχυρών για ελευθερία και δικαιοσύνη. Από τότε αρχίζει ο Γολγοθάς των αγώνων του Μακαρίου για την ελευθερία της Κύπρου.

Μιά απ' τις πιο φωτεινές και ωραίες πλευρές της προσωπικότητας του Μακαρίου, που είναι στους πολλούς σχεδόν άγνωστη, είναι η θαυμάσια πνευματικότητά του, η λογισμότη του, η φιλοσοφία του, η διδασκαλία του, η φιλοτιμία του, η αγάπη του προς τα γράμματα και το γράψιμο — το βιβλίο του «Χριστιανική Κύπρος» είναι μοναδικό στη σύνθεσή και τον ιστορικό του πλούτο. Αυτή η πνευματικότητά τον έκανε κέντρο της πνευματικής ζωής της Κύπρου. Άλλωστε, φούσε με πολλούς λογίους, καλούσε και φιλοξενούσε πολλούς το έσωτερικού, οργάνωσε Μουσείο βυζαντινής τέχνης και βιβλιοθήκη σπανίων εκδόσεων μεγάλης αξίας. Ίδρυσε Κέντρο Κυπριακών Σπουδών, εκπαιδευτήρια, ιδρύματα κλπ. Ή γλωσσολόγος, ή σοφία, η εψφράδεια, και προπάντων το ενδιαφέρον του για τις τέχνες και τη

«... Κι' όταν αποφασίσω να πεθάνω, χίλιοι Μακάριοι θα συνεχίσουν τον αγώνα...»

Χαρακτικό Τάσος

γράμματα στην Κύπρο μία μεγάλη πνευματική πολιτιστική άνθιση και ακτινοβολήσαν στο Α' Διεθνές Κυπριολογικό Συνέδριο, που οργανώθηκε στη Λευκωσία με την ώθηση και την ενίσχυσή του στα 1969, όλα αυτά τα χαρίσματα και οι εκδόσεις, συνθέτουν την άλλη, την πνευματική, πλευρά της προσωπικότητάς του και της χαρίζουν την αϊγλή και το μεγαλείο του πνεύματος.

Γ. ΒΑΛΕΤΑΣ

ΣΤΟΝ ΕΘΝΑΡΧΗ ΜΑΚΑΡΙΟ

Μ ακάριε! Κι' αν έπεσε στα Μαριμαρένια Άλώνια
Α νέσπερος ύψώθηκες στα Παραδείσια Πλάτια!
Κ ομήσου ανενόχλητος! Της Κύπρου Σου τ' αθήδονια
Α μοιρα κι' απροσπάτητα με δάκρυα στα μάτια
Ρ οδίζουν την Ανατολή της «ΚΥΠΡΟΣ» της ΓΑΤΚΕΙΑΣ!
Ι σάζε ενσαρκωτή, πόθων τραγών λαμπάδα
Ε χε γι' αυτά παμφλόγιστη της ΛΕΤΤΕΡΙΑΣ τη δάδα!
ΑΝΘΟΥΛΑ Α. ΖΟΛΔΕΡ
Ιωάννινα, Αύγουστος 1977

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ συνελθόν ενάκτως επί τη θλιβερά αγγελία του θανάτου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας:

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

αφού απέτισε φόρον τιμής προς τον εκλιπόντα μεγάλο ήγέτην του δημοπαθούς Κυπριακού Λαού για την ελευθερία και τα δίκαια του οποίου έδωσε και την τελευταίαν του γνοήν και εξέφρασε την ευχή όπως η μνήμη του αποτελέσει σύμβολον ενότητος του Κυπριακού Λαού δια την συνέχισιν του δικαίου αγώνος του:

Α Π Ε Φ Α Σ Ι Σ Ε Ν

Όπως παραμένουν κλειστά τα Γραφεία της κατά την ημέραν της κηδείας.

Όπως παραστή εις την δέησιν εις τον Μητροπολιτικόν Ναόν.

Όπως δημοσιευθή το παρόν εις τον Τύπον.

Αθήνα 6 Αύγουστου 1977

Ο Προεδρεύων Αντιπρόεδρος
ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου

Ο Γεν. Γραμματέας
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΠΑΣ

Μια Πανελλήνια έκδηλωση μνημοσύνης της καταστροφής της Σμύρνης

Η ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΗΣ Ε.Ρ.Τ. « ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ „ Μέ την επέτειο των 55 χρόνων από την καταστροφή

Η "Ενωση Σμυρναίων έκρινε σκόπιμο να καλέσει τους πιο κορυφαία γεγονότα της τρισχιλιόχρονης ιστορίας, σε σημάσια και από αυτή την "Αλωση, Η ΕΡΤ πρόθυμα προσφέρθηκε να οργανώσει μια πού, με το νέο ημερολόγιο, συμπίπτει ακριβώς χωρύνει παρακάτω το τί είπώθηκε στην ειδική

ΣΕΡΕΖΗΣ (ΕΡΤ): Συμπληρώνονται σήμερα 55 χρόνια από την καταστροφή της Σμύρνης που υπήρξε το κορύφωμα της Μικρασιατικής τραγωδίας. Με αφορμή το γεγονός αυτό θα σταθούμε σήμερα για λίγο, στην προσφορά του Έλληνισμού της Μ. Ασίας, έτσι όπως μετασχηματίστηκε στην κυρίως Ελλάδα στην πολιτιστική και οικονομική ανοδο του Έλληνισμού γενικότερα. Στην σημερινή συνομιλία μας παίρνουν μέρος εκπρόσωποι του Μικρασιατικού κόσμου που ήρθαν τότε ξηρικοί στην Ελλάδα στην ελεύθερη Ελλάδα είτε γεννήθηκαν από Μικρασιατικές γονείς για να μάς προσδιορίσουν τι ακριβώς πρόσφεραν στο Έλληνικό σύνολο οι Μικρασιάτες. Έχουμε μαζί μας τον κ. Μιχαήλ Αναστασιάδη από την Σμύρνη πρόεδρο της Ένώσεως Σμυρναίων, όμοτιμη καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών, τον κ. Χρυσό Καβουνίδη από την Τρίγλεια, που έζησε στην Σμύρνη πολλά χρόνια ως άνηψός του Σμυρνης Χρυσούστομου, διοικητή σήμερα του ΟΤΕ και Πρόεδρο του ΕΛΤΑ καθώς και Αντιπρόεδρο της ΕΡΤ. Έχουμε επίσης τον κ. Πολυχρόνη Ένεπεκίδη ό οποίος είναι ποντιακής καταγωγής, καθηγητής της Ιστορίας του Πανεπιστημίου της Βιέννης, που επιστρέφει εκεί αφού πήρε μέρος στο Συμπόσιο του Αιγαίου, και τον κ. Πάνο Βασιλαμάκη από τις Κυδωνίες ή το Αϊδαλί αν θέλετε, ζωγράφος - κεραμιστής, πρόεδρος της Ένώσεως Κυδωνιών.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Κύριε Αναστασιάδη, θα θέλατε έσεις πρώτα να μάς μιλήσετε εισαγωγικά, για αυτή την προσφορά του Μικρασιατικού Έλληνισμού για τον όποιο μιλάμε πού πρίν;

Απ. (ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ): Νομίζω ότι η συμβίωση σε μισό αιώνα και περισσότερο του Έλληνισμού αυτού της Ανατολής με το γηγενή πληθυσμό, που παρ' όλες τις πρόσφατες πηλές και τα ανοιχτά του τραύματα, μάς δέχθηκε τόσο φιλόξενα και αδελφικά στην εξαντλημένη από ένα δεκάχρονο πόλεμο Ελλάδα, δημιουργήσε ανατρίχτα ένα συγκερασμό ήθους, ήθιμων, νοοτροπίας και συμπεριφοράς. Θα έλεγα κάπως επιγραμματικά ότι ό Δωρικός ρυθμός ζωής του γηγενούς πληθυσμού ανεμίσθη με τον Ίωνικό ρυθμό ζωής που ήλθε από την Μ. Ασία, και αυτός ό συγκερασμός και αυτή η συμβίωση δημιούργησαν την σημερινή ελληνική κοινωνία.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Έσεις κύριε Ένεπεκίδη τί διαπιστώσεις έχετε κάνει από άλλωσεις ή από πλεονεκτήματα που έχουν προκύψει στην έντολογική ίδιοσυγκρασία από την μεταστροφή του Μικρασιατικού Έλληνισμού, στον κυρίως Έλληνικό χώρο;

Απ. (ΕΝΕΠΕΚΙΔΗΣ): Στην αρχή θα ήθελα να επεξηγήσουμε κάπως τον όρο Μικρασιατικός Έλληνισμός, διότι με αυτό έννοούμε νομίζω ένα τεράστιο τόδο, που αρχίζει από την ακραία Τραπεζούντα, περνάει από το πρώτο έπικεντρο που είναι ή Κωνσταντινούπολη, ίσως κάνει ένα πηδύμα προς την Ανατολική Θράκη, και κατόπιν σ' όλο το μήκος των Μικρασιατικών ακτών, με δεύτερο έπικεντρο και απόγειο αυτού του Έλληνισμού τί Σμύρνη, περιλαμβάνοντας το Αϊδαλί και όν κόλπο του Άδραμπίττου. Λοιπόν αυτό έννοούμε Μικρασιατικό Έλληνισμό. Στην Έθνολογική Ίδιοσυγκρασία του ελληνικού χώρου νομίζω ότι έπαιξε ό Μικρασιατικός Έλληνισμός, ένα τεράστιο ρόλο. Ο Έλληνισμός αυτός που μετασχηματίστηκε σε καίρια νευραλγικά σημεία, σε περιοχές της Έλλαδικής Ελλάδας, ός το πούμε, πολύ σωστά από τον τότε μεγάλο πολιτικό της εποχής Βενιζέλο. Έγραψε, θα έλεγα, την τελευταία πράξη μιας μακροχρόνιας διαδικασίας ανάμεσα στο οικογενειακό κράτος του Βυζαντίου, και στο Έθνικό κράτος της Ελλάδος. Ο Μικρασιατικός Έλληνισμός ώδηγησε ακριβώς τον Έλλαδικό Έλληνισμό σ' αυτή την τελευταία φάση του εθνικού κράτους που έχουμε έκτοτε. Τοποθετημένος σ' αυτά τα καίρια νευραλγικά σημεία του Έλληνικού χώρου, αυτός ό ξεριζωμένος Έλληνισμός κατόρθωσε να έλληνοποιήσει θα έλεγα, τον ριζοιμένο Έλληνισμό σ' αυτές τις περιοχές, να άρειρήσει όριζόμενες ζενικές φωνές να τις κάνει να σωτήσουν και να δέσει το Έθνος όπλισμένο ακυρόδεμα. Ξαφικά ύψώθηκαν στις ακριτικές αυτές περιοχές τείχη αδιαπέραστα, αδιαπέραστα ακόμη και στην έννοια την στρατιωτική, όπως απέδειξε ό τελευταίος μεγάλος πόλεμος του 40. Αυτό νομίζω είναι ένα τεράστιο έπίτευγμα που δεν μπορεί κανείς άρκετα να τό τονίσει, όταν βλέπν τον Μικρασιατικό Έλληνισμό μέσα σ' αυτή την χροάνη την ένθολογική του ελληνικού χώρου.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Στόν οικονομικό ίδιαίτερα τομέα κ. Καβουνίδη τί θα θέλατε να παρατηρήσετε έσεις;

Απ. (ΚΑΒΟΥΝΙΔΗΣ): Μά νομίζω ότι είναι κοινώς παραδεκτό πλόν, ότι στην ανοδική πορεία της Έλληνικής Οικονομίας ό προσφυγικός κόσμος γενικότερα όπ' όπουδήποτε και άν προέρχεται, προσέφερε τεράστια πράγματα. Προσέφερε μίαν ώθηση, προς τα άνω, προσέφερε καινούργιες ιδέες, προσέφερε μία τόλμη ή όποια έλειπε εις τό παρελθόν. Και έτσι φτάσαμε από την γνωστή οικονομική κατάσταση της εποχής του 1920, στο σημερινό θαύμα το όποιοι είναι τό ελληνικό θαύμα, και νομίζω ότι τό ελληνικό αυτό θαύμα μοιάζει πολύ με τό περίφημο Γερμανικό θαύμα τό όποιο ήρθε 25 χρόνια άργότερα.

Πανελλήνες σε μία Έθνική Μνημοσύνη ένός από τό Έλληνικής Ιστορίας, ισότιμο, ίσως μάλιστα και άνώτερο, σε σημάσια και από αυτή την Άλωση, ειδική έκπομπή τό θράδι της 14ης Σεπτεμβρίου 1977 με την ένναρξη της Σμυρναϊκής συμφοράς και καταστροφής.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Σ' αυτό τό θαύμα βλέπετε τεράστια την συμβολή του Μικρασιατικού Έλληνισμού;

Απ. (ΚΑΒΟΥΝΙΔΗΣ): Αναμφισβήτητα ναι.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Κύριε Βασιλαμάκη, έσεις σαν καλλιτέχνης έχετε προσφέρει πολλά στην Έλληνική Τέχνη και είστε όπως είπαμε και πιά πρίν Μικρασιάτης. Θα θέλατε έτσι γενικότερα να μάς μιλήσετε για την συμβολή των Μικρασιατών καλλιτεχνών, στην άνοδο της Τέχνης στην κυρίως Ελλάδα;

Απ. (ΒΑΣΙΛΑΜΑΚΗΣ): Αναμφισβήτητα υπάρχει μία πλειάδα Έλλήνων καλλιτεχνών Μικρασιατών, οι όποιοι είτε είχαν ήδη δημιουργήσει ένα καλλιτεχνικό όνομα εκεί είτε έδω εις την Ελλάδα και κατόρθωσαν να στερεώσουν αυτό τό όνομα. Αναμφισβήτητα έπέδρασαν στην καλλιτεχνική και τη πνευματική ζωή του τόπου, ό καθένας κατά τό δικό του τρόπο, μπορεί να πη κανείς ότι έφεραν μαζί τους κρυμμένες καινούργιες άρχες, ότι έφεραν καινούργιους τρόπους, οι όποιες δεν ήταν τίποτα άλλο παρά εκείνο που πίστευαν στο τόπο τους, σ' αυτή την αλώνια παράδοση που υπήρχε, σ' αυτή την πίστη. Έχουμε ένα παράδειγμα μοναδικό όπως είναι ό Κόντογλου, ό όποιος μετέφερε αυτήν την Βυζαντινή νοοτροπία. Έν πάσει περιπτώσει, έφερε αυτή την πίστη της Ορθοδοξίας και την μετέδωσε σ' αυτό τον τόπο ό όποιος δέχεται δεν έπασσε ποτέ να είναι μία έστια πνευματική άνεκαθεν.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Κε Αναστασιάδη, προηγούμενως μιλήσατε για ένα ευχεράσμο Δωρικού τρόπου ζωής, με τον Ίωνικό τρόπο ζωής της Μ. Ασίας. Τί ακριβώς θέλετε να πείτε; Θέλετε να μάς τό αναπτύξετε αυτό;

Απ. (ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ): Ναι. Αναλυτικότερα θα ήθελα να έλεγα τόυτό, ότι έπειδή οι πληθυσμοί αυτοί ζήσαν σ' ένα έντελως διεθνιστικό και κοσμοπολιτικό περιβάλλον.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Γιατί διεθνιστικό και κοσμοπολιτικό;

Απ. (ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ): Διεθνιστικό κατά τότο, γιατί ζήσαν μέσα σ' ένα διεθνές περιβάλλον, συνεδίωναν μάλλον και εις την Σμύρνη και εις τα διάφορα άλλα κέντρα τα όποια άνεφέρθησαν, άνμεσα σε ζένους ύπηκόους και ζένες παροικίες. Και αυτοί οι ζένου, ύπηκοοι και οι ζένες παροικίες δημιούργησαν μία διεθνιστική ατμόσφαιρα, ένα είδος έντιμαχομένης δύναμεις. Λοιπόν, ζήσαν μέσα σ' αυτούς και έπεκράτησαν σ' αυτούς οι Μικρασιατικοί πληθυσμοί. Είναι πληθυσμοί οι όποιοι πολέμησαν και έπεκράτησαν, με όπλα πνευματικά και ύψηλης εύστροφίας και είναι ακριβώς αυτό τό πνεύμα που μετέφεραν εις τον έδω τόπο δίνοντας μία νέα διάσταση, ή όποια έχει ένα καθαρώς κοσμοπολιτικό χαρακτήρα. Ίσως τό διεθνιστικό ακριβώς έρμηνεύεται από τό κοσμοπολιτικό χαρακτήρα τον όποιο έδωσαν εις τον έδω τόπο. Αυτοί ακριβώς νομίζω ότι είναι ή κυρία προσφορά την όποιαν μπόρεσαν να δώσουν, δηλαδή μία έξοχηση όριζόντων, μία καινούργια διάσταση, που δεν έντοπιζαται μονάχα εις τον καλλιτεχνικό, πολιτιστικό και εις τον ένθικιστικό τομέα, όπως τόλν όρδη έτόνισαν οι συνάδελφοι, αλλά έχω την έντύπωση ότι αυτή ή ίδια προσφορά πρέπει να την δεχόμαστε ότι απέδωσε ακόμη και εις τό πολιτικό ρυθμό της ζωής, σε μία πολιτική θα έλεγε κανείς τοποθέτηση ή όποια είναι άνατρίχτα σαφώς προοδευτική και θαυότατα δημοκρατική. Είναι μία τοποθέτηση ή όποια όφειλεται πραγματικά σ' αυτό τον κόσμο. Αυτός ό κόσμος ήρθε ακριβώς ξεκινώντας από περιοχές που δεν ένώνριζε τίποτα άλλο παρά την Δημοκρατία. Διότι πρέπει να ξέρετε ότι οι λεγόμενες κοινοτικές άρχες οι όποιες ήσαν και διοικούσαν τους εκεί πληθυσμούς ήσαν άρχες με καθαρά δημοκρατικό τόνο και άρχή.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Κε Ένεπεκίδη ό κ. Αναστασιάδης μιλήσε για έπιπρασμό της πολιτικής από τους Μικρασιάτες. Θα θέλατε αυτό να μάς τό αναπτύξετε; Έχουν έπιπραστεί τα πολιτικά ρεύματα στην Ελλάδα από την παρουσία των Μικρασιατών;

Απ. (ΕΝΕΠΕΚΙΔΗΣ): Βέβαια. Η Δημοκρατική κυβέλη που κράτησε τό Έλληνικό πνεύμα φιλελεύθερο καθ' όλη την Τουρκοκρατία μετασχηματίστηκε και αυτή με την μετακίνηση των Έλληνικών πληθυσμών της Μ. Ασίας στον Έλλαδικό χώρο. Όστόσο θα έπρεπε να γίνη μία διευκρίνιση, ένας διαχωρισμός, άνμεσα στην κοινότητα του άλύτρωτου Έλληνισμού και την κοινότητα που υπάρχει και αυτή με τους Δημογέροντες στην Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα. Νομίζω ότι ή κοινότητα του άλύτρωτου Έλληνισμού αυτός ό πρώτος κοινοδουλευτικός θεσμός θα έλεγα έχει κάτι τό ίσαιοτερο. Οι άνθρωποι εκεί, μέσα σ' ένα έχθρικό περιβάλλον, ύποχρεωμένοι να φροντίζουν αυτοί για όλα, για τα σχολεία τους, για τις Έκκλησίες τους και ακόμη και για τα νοσοκομεία τους, δημιουργούν όταν ήρθαν στην Ελλάδα μία αίσθηση του συνόλου, μία θέα του συνόλου. Από την στιγμή εκείνη αρχίζει ακριβώς και θα έλεγα ή εύθύνη του άτόμου άπέναντι στο σύνολο. Η Μικρασιατική κοινότητα έφερε στην Ελλάδα όχι μόνο τό φιλελεύθερο πνεύμα άλλα και ένα νέο πνεύμα δημοκρατικό. Δεν είναι καθόλου σύμπτωση ότι οι μεγάλες μάδες του προσφυγικού στοιχείου ήσαν πάντοτε με τό μέρος του Κέντρου ή έν πάσει περιπτώσει των φιλελευθέρων πολιτικών δυνάμεων της χώρας. Βέβαια όταν ξεριζώνεται κανείς και έρχεται σ' ένα τόπο που δεν είναι και πολύ ένταλμένος με τό πλούτη του Κυρίου, δημιουργούνται ώρισμένες άντιθέσεις.

ΤΟ «ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ». Από άριστερά προς τα δεξιά: Ο κ. Σερέζης (της ΕΡΤ), ό καθηγητής κ. Πολυχρόνης Ένεπεκίδης, ό κ. Χρυσός Καβουνίδης, διοικητής του ΟΤΕ και Πρόεδρος του ΕΛΤΑ, ό Καθηγητής και Πρόεδρος της Ένώσεως Σμυρναίων κ. Μιχαήλ Αναστασιάδης και ό καλλιτέχνης - κεραμιστής και Πρόεδρος της Ένώσεως Κυδωνιατών κ. Πάνος Βασιλαμάκης.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Για να επανέλθουμε κ. Καβουνίδη εις τον οικονομικό τομέα πώς τεκμηριώνεται αυτή την τεράστια όπως τονίσατε προηγούμενως συμβολή του Μικρασιατικού Έλληνισμού στην οικονομική άνοδο του Έλληνισμού στην κυρίως Ελλάδα;

Απ. (ΚΑΒΟΥΝΙΔΗΣ): Νομίζω πρώτα - πρώτα ότι όλοι οι έπιχειρηματίες οι όποιοι ήλθαν έδω πέρα είτε με κεφάλαια τα όποια κατόρθωσαν να σώσουν είτε και χωρίς κεφάλαια γυμνοί έντελως, ήρθαν με μία πείρα και με μίαν μπορούσα να πώ τόλμη και δραστηριότητα στην έπιχείρηση, την όποια είχαν άποκτήσει μέσα σ' ένα κοσμοπολιτικό περιβάλλον όπως είτε πρό όλιγου και ό κ. Καθηγητής, διότι εκεί εύρέθησαν να έχουν αντίπαλους, τό Έθραϊκό στοιχείο, τό Άρμενικό στοιχείο, τό Λεβαντινικό στοιχείο, και μέσα σ' ένα τέτοιο έπιχειρηματικών συναγωνισμών κατόρθωσαν να έπιτελεύσουν και είναι γνωστόν ότι όλες οι έπιχειρήσεις στη Μικρασία κατά τό μέγιστο ποσοστόν ήσαν στα χέρια των Έλλήνων οι όποιοι ήρθαν έδω πέρα. Όταν λοιπόν αυτά τα στοιχεία ήρθαν έδω στην Ελλάδα κατόρθωσαν να μεταλαμπαδέσουν εκείνο τό όποιο είχαν άποκτήσει σαν έμπειρία μέσα στην διομηχανία, μέσα στην έπιχείρηση, μέσα στην Ναυτιλία. Μην ξεχνάτε ότι τό 1922 δεν υπήρχε διομηχανία στην Ελλάδα, υπήρχε μόνο διοτεχνία.

Δέν υπήρχε μεγαλεμπόριο, υπήρχε μόνο έμπόριο. Αυτές τις έννοιες της μεγάλης διομηχανίας, του μεγάλου έμπορίου, και της Ναυτιλίας θα έλεγα ακόμη, της έφεραν κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό οι πληθυσμοί οι όποιοι ήρθαν έδω πέρα, και οι όποιοι μόλις ήρθαν έδω πέρα και δρέθηκαν σ' ένα περιβάλλον τό όποιο όσο και να τους δέχτηκε μ' άγάπη έν πάσει περιπτώσει ήταν συναγωνιστά. Αναγκαστήκανε στον τραχύ άγώνα του συναγωνισμού και στο τόπο αυτόν να έπιστρατεύσουν όλες τις δυνάμεις τους για να μπόρεσουν να έπιδώσουν, διότι αυτοί είχαν τό όλιγότερα μέσα εις τό συναγωνισμό αυτό. Και έπομένως αυτή ή έπιστράτευση όλων των δυνατοτήτων τους έδωσε την ίκανότητα να έπιδώσουν και να νικήσουν θα έλεγα εις τον άγώνα και να έπιτελεύσουν ίσως και σε διεθνή στάθμη και έπίπεδο.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Μέσα σ' αυτό τό πλαίσιο εξηγείται προσωπικά και το φαινόμενο Ύνάσης;

Απ. (ΚΑΒΟΥΝΙΔΗΣ): Βεβαίως υπάρχουν όνόματα σήμερα εις τον Βορηνιανικό, στον Έμπορικό, στον Ναυτιλιακόν στίβον τα όποια είναι ισοκοσμίας γνωστά. Αναφέρατε έσεις τό όνομα Ύνάσης. Δεν είναι μόνο ό Ύνάσης. Θα σας αναφέρω τό όνομα του Ευγενίδη, ό όποιος υπήρξε ένας εκ των τελευταίων μεγάλων εύεργετών του Έθνους με τό Ευγένειδου. Ίδρυμα και ό όποιος προέρχεται και εκείνος από την Μικρασία. Μεγάλος έφοπλιστής, πολύ έπιτυχημένος, αλλά πέραν αυτών υπάρχουν οι Κονιάλλες όποιες υπάρχουν οι Παντελέοντες υπάρχουν όνόματα μία όλόκληρη σειρά Έλλήνων Έφοπλιστών.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Οι όποιοι όπως είπατε προηγούμενως έχουν ξεπεράσει και τα Έλληνικά όνομα.

Απ. (ΚΑΒΟΥΝΙΔΗΣ): Έχουν ξεπεράσει και τα Έλληνικά όνομα. Άλλά και στον Βιομηχανικό τομέα ακόμη, υπάρχουν πράγματι Έλληνες Μικρασιάται, ή γενικότερα πρόσφυγες, γιατί δεν είναι μόνο άπ' την Μ.

Ασία, είναι και άπ' τον Πόντο και άπ' την Θράκη, είναι από την Κωνσταντινούπολη οι όποιοι έπέτυχαν, όχι μονάχα στον τόπο μας να έπιδληθούν αλλά και διεθνώς να προβληθούν. Να φέρω σαν πρώτο παράδειγμα πέν γηραιόν και Πύτανιν θα έλεγα, τό διομηχανικό μας κόσμο τον Μποδοσάκη. Αυτός ήλθε επίσης νέος, αλλά κατόρθωσε να έπιδληθεί και ν' έχει σήμερα μία τεράστια σειρά διομηχανικών έπιχειρήσεων και μάλιστα να παρουσιάζει τό ίσως όχι μοναδικό φαινόμενο, αλλά πάντως λαμπρό φαινόμενο, που να έχει προσφέρει όλες αυτές τις διομηχανίες σ' ένα ίδρυμα για τό καλό του τόπου.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Ο έπιστημονικός τομέας είναι κάτι που δεν τό έχουμε δείξει. Τί θα έλεγε ό κ. Ένεπεκίδης;

Απ. (ΕΝΕΠΕΚΙΔΗΣ): Αυτό τό στενός χώρος στον οικονομικό τομέα παρουσιάζεται σε βάθος θα έλεγα και σε πλάτος στον τομέα της λογοτεχνίας ειδικότερα και της έπιστήμης. Οι άνακαταάξεις, που έγιναν στην Έλληνική λογοτεχνία και από την σκοπιά της μέσης και δικτικής Ευρώπης, αρχίζουν ακριβώς από την στιγμή, που πρόσφυγες Μικρασιάτες λογοτέχνες, παίρνουν την πένα στο χέρι. Από τη στιγμή εκείνη σπάει αυτός ό περιγραφικός κλοιός θα έλεγα, ή ήθογραφική λογοτεχνία της εποχής πρίν από τους πρόσφυγες. Αν εξαιρέσουμε τον Παλαμά που κάνει τό πρώτο πηδύμα έξω από τον Έλλαδικό χώρο για να δώσει μία θέα του Έλληνα ανθρώπου στο σύνολό του, Φλογέρα του Βασιλῆα «Ο ζωοδεκαλογος του γύφτου», ή έλλη λογοτεχνία που υπάρχει πρίν από τους πρόσφυγες, είναι λογοτεχνία περιγραφική, έξοχολογική, θαυμάσια ποιήματα, θαυμάσια πεζογραφήματα. Όστόσο με τους ξεριζωμένους Έλληνες νομίζω ότι μπαίνει ή Νεοελληνική λογοτεχνία σε μία κοίτη που οδηγεί πλέον στην παγκόσμια λογοτεχνία. Ένα συγκεκριμένο παράδειγμα είναι ό Βενιζέλος. Ο Βενιζέλος που είναι ό συγγραφέας του ξεριζωμένου Έλληνα για ν' ό γίνη ό συγγραφέας του ξεριζωμένου ανθρώπου, άνδραφέρει την μεταπολεμική Ευρώπη όταν και αυτή, ειδικότερα ή Γερμανία, γνωρίζει τό δράμα του ξεριζωμένου ανθρώπου γενικά. 12.000.000 Γερμανοί έπρεπε να εγκαταλείψουν την Ανατολική Γερμανία. Τότε ό Γερμανός έρχεται για πρώτη φορά σ' έπαφή μ' αυτή την τραγώδια του ανθρώπου που ένω έρχεται και πάλι σε Γερμανικό έδαφος όστόσο ή ψυχή του έχει μείνει πίσω. Γι' αυτό και ή θεματική του Βενιζέλου που περιγράφει πρώτος μεταπολεμικά με την Αιολική γή, και με τα άλλα του μυθιστορήματα, τό δράμα και τις αιχμαλωσίες, είναι ό πρώτος λογοτέχνης που οδηγεί αίσουρα την Νεοελληνική λογοτεχνία στην παγκόσμια κοίτη. Ο Έλληνας λογοτέχνης γίνεται πλέον παγκόσμιος λογοτέχνης. Τό ίδιο θα παρατηρήσουμε σε μία άλλη ίσως φάση και στον Σεφέρη, τον Κοομά Πολίτη, και τους άλλους λογοτέχνες του προσφυγικού κόσμου.

Επομένως ή τομή αυτή που έγινε έχει τεράστια σημάσια και για τό ιστορικό της λογοτεχνίας του μέλλοντος. Χωρίς τον προσφυγικό κόσμο νομίζω και τους λογοτέχνες του, θα άργούσε πάρα πολύ, και ίσως δεν θα μπορούσε να δρη αυτή την σύνδεση με την μεγάλη οικογένεια της παγκόσμιας λογοτεχνίας, ή Έλληνική λογοτεχνία του πρό προσφυγικού κόσμου.

Ερ. (ΣΕΡΕΖΗΣ): Τονίσατε πολύ άραία τό θέμα της λογοτεχνίας

Η ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗΛΗ

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ

ΤΟΥ ΔΡ. ΔΗΜ. Ι. ΑΡΧΙΓΕΝΗ

Στη Σμύρνη δεν είχε έκκλησις αφιερωμένη στη χάρη του Σταυρού για να κάνει πανεΐρι. Όρισμένα όμως σπιτία που είχαν «Κουκουλένιο Σταυρό» ή κάνανε ένα μικρό πανεΐρι στο μαχαλά τως. Αυτά τα σπιτία ήτανε τση κόνα - Εύλαμπίας στην Πούν'τα και του Τζέντζου στ' Ατσι'γγαναριά. Είχε ακόμα πέτοιονε Σταυρό στο Μπουτζιά, στο σπιτί τση κόνας - Ανεστασίας κον'τα στο σιδηροδρομικό σταθμό.

Η κόνα - Εύλαμπία, χήρα φτωχιά κι άκληρη, σε μία κάμαρη του σπιτιού τση γεμάτη εικονίσματα, είχε ένα «κουκουλένιο Σταυρό» που τση τόν είχανε σκηματίσει, από χρόνια, τὰ μαμούνια που 'θρεφε. Τόν είχε κλειστό σε μία τζαμένια θήκη δρθια άπάνω σε ένα στρέποδο και δίπλα του ένα σαιμνάνι. Την παραμονή λοιπόν τὸ δρόδου τὸ Σταυρού, ὁ κόσμος ἤρχον'τοσε να προσκυνήσει, να τὸν φιλήσει άπόπ'ν άπτό τζάμι του και ν' ανάμει ένα κερὶ στο σαιμνάνι. Ὁ καφετζής πάλι, πὶδ πέρα στο ντουρσέκι, ἤκρεμνοῦσε πολὺχρωμα χαρτένια παντιέρακια άπτό'να ντουβάρὶ τοῦ σοκακιού στο ἄλλο. Κι' ἀκόμας, ἤκου'μποῦσε κατάχαμα στο πλάι τοῦ σοκακιού μιὰ σειρὰ άπτό σβῶλοι λάσπη με χῶμα και πετόλοδο που τοὶ ἀναθε σὰ μασαλάδες για να χορήνει κ' ἤπινανε κι' ἄλλα ἤχορευσε. Καί, καθὼς ἤπερνοῦσε άπτό σοκάκι, ὁ ἀγέρας ἡμύριζε μωσκολίβανο, ρακὶ και τσιμπέκι τοῦ ἀργκιλέ. Ἀνήμερα πάλι, άφου ἤτέλεν' ἡ λειτουργία στον Ἀη Γιάννη στο Κερατοχώρι (ένορία), τότες ἡ κόνα - Εύλαμπία ἡμνοῦσε τὸν παπὰ να κάνει παρακλήση, κι' ὁ κόσμος πὶδ ἤτρεχε να προσκυνήσει.

Ὁ Τζέντζος πάλι, τὴν παραμονὴ τὸ δρόδου, ἤναβ' άπότ' σπιτί του ἔνανε μασαλά άπάνω σε μακρὺ κο'ντάρὶ. Καὶ γυναῖκες ἤρχον'τοσε να προσκυνήσουνε και να κάτουνε να ξευχήσουνε, γιατί, ὁ κουκουλένιος έτοῦτος Σταυρὸς ἤλέανε πῶς ἦτανε θαυματουργός. Τὸ πανάθουρα τση κάμαρας ὅπου ἦτανε ὁ Σταυρὸς ἦτανε, παραιοὴ κι' ἀνήμερα, ὀρθάνυχτα. Κ' ἡ κάμαρα μέσα ἤφεγγονόλουσε άπτά πολλὰ ἀνμένα κερὰ άπάνω σ' ένα μεγάλο μαπουτζένιο μανουάλι, δίπλα στη μεγάλη τζαμένια θήκη που μέσα ἦτανε ὁ κουκουλένιος Σταυρός. Κι' αὐτὴ ἦτανε φορτωμένη με διάφορα τάματα. Ἀνήμερα λοιπόν ὕστερις άπτή λειτουργία τση έκκλησιᾶς «τ' Ἀη Γιαννίου στην Ἀλγισαριά», ἡ γυναίκα τοῦ Τζέντζου ἡμνοῦσε τὸν παπὰ να κάνει παρακλήση. Ὁ κόσμος ἡμπαϊνόθωνε κ' ἤπροσκυνούσε. Ὡς και οἱ Τουρκοατσι'γγάνες, που ἔχανε τὰ τσαντήρια τως ἐκεὶ κα'ντ' ἤρχον'τοσε να προσκυνήσουνε. Ἦγονατίζανε ὁμπρὸς στοῦ Σταυροῦ τὴ θήκη κ' ἤκου'μποῦσανε τὰ τέσσερα δάχτυλα τοῦ δεξιού χειροῦ τως άπάνω στο τζάμι του. Κ' ὕστερις τὰ άκου'μποῦσανε στο κούτελο και στο σαγόνι τως για να πάρουνε ἄγιο του.

Ἐκκλησιὰ στη χάρη τοῦ Σταυροῦ εἶχε μόνη τὸ Ναρλήκιοι (Ροδιοχώρι), τρία χιλιόμετρα νοτιοανατολικά άπτό Μπουρνόδα. Ἦσυγκιωνοῦσε ὁμως με τὴ Σμύρνη και με

καροτσόδρομο. Τὸ χωριὸ αὐτὸ ἦτανε τρογυρισμένο άπό πρεβόλια γεμάτα ροδιές και πολλὰ πηγάδια. Στὴ σκὴλη τοῦ Σταυροῦ, άφου ἤτέλεν' ἡ έκκλησιὰ, ἤματζίον'τοσε στο τσαρσί Ρωμιοὶ και Τούρκοι τοῦ χωριοῦ μα' άπτό Μπουρνάρμπας. Οὐλο και τοὶ νοικοκύρδε που ἔχανε πρεβόγια με δέντρα και περά. Ἐκεὶ ἤκόβανε παζάρι, δηλαδή ἤορίζανε τὸ κόστος για τὰ ρόδια, κυδόνια και καρύδια. Ἦερχού'ντανε κι' ὁ «νακλιετζής», Τούρκος ὑπάλληλος που ἤοριζε τὸ φόρο για τὰ διόδια στην κάθε ὁκά, που θὰν ἤπερνοῦσε με τὸν άραμπα άπ' τὸ Χαλκὰ - μπουναρί για να κατεβῇ στο τσαρσί τση Σμύρνης. Στο πανεΐρι, ἤγενον'τοσε μπαλλάκια ἀ σπιτία και σποὶ καφενέδες. Κι' ἀκόμας και στ' Ἀλάνι τὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ ὅπου ἤχυνανε λουκουμάδες κ' ἡμωσκομούριζ' ὁ ἀγέρας άπτό ζεματιστὸ σαμύλαδο. Κόσμος ἤπάαινε κ' ἤγλενοῦσε και στα πρεβόγια που τὰ δέντρα τως ἦτανε φορτωμένα με φρούτα.

Παιχνιδιστὸροι και ὀργανάκια εἶχανε παραγγεληθ' να ἔχουνε άπτή Σμύρνη. Καὶ μόλις ἤδραδίαζε, παραιοὴ κι' ἀνήμερα, ἤναβ'ανε μασαλάδες άπότ' άπτήν έκκλησιὰ και σποὶ καφενέδες. Οἱ σαλδαράδες ἤχορευσε τὸ συμνέικο μπάλ'λε περὴφωνα και σοδαρά με τὸ λεβέντισσε κοπέλλες. Χαρούμενα τότες χρόνια!

Μὰ και στο Μπουρνάρμπας χωριὸ με πολλὰ μπουναρία (πηγές) τὸ βυζαντινὸ «Περίκλυστα», ἤγενον'ντανε πανεΐρι. Χτισμένο στη ριζοβουνία τοῦ Νύμφαιου (βουνοῦ) ἀνατολικά άπτή Σμύρνη και ἔντεκα χιλιόμετρα μακριά, με έκκλησιὰ «τὸν Ἀη Κωνσταντῖνο και τὴν Ἀγία Ἐλένη». Εἶχε ὁμως κ' έκκλησιὰ τὸν Ἀη Θωράκη που σ' αὐτὴ ἤγενον'ντανε τὸ πανεΐρι τοῦ Σταυροῦ. Ὑστερις λοιπόν άπτή λειτουργία ἤθελ' να βγάλουνε τὴ μεγάλη εἰκόνα τοῦ Ἀγίου «με πρόσωπο μαυριδερὸ και τὸ Εὐαγγέλιο στην ἀ'γκαλιά». Προτοῦ ὁμως βγῇ ἡ λιτανεία άπτήν έκκλησιὰ, βρακάδες λεβέντδεοι παλικάρια τοῦ χωριοῦ ἤσπρῶνανε ὁμπρὸς στη πόρτα τοῦ γράδες τως για να περάσουνε άποπάνω οἱ παπάδες κ' ἡ εἰκόνα τοῦ Ἀγίου. Ἦλιτανεία ἤπαιρνε τὸ γύρο και, σὰν ἡγύριζε να μπῇ στην έκκλησιὰ, ἤξασπερνοῦσανε πάλι άποπάν' άπ τοὶ γκράδες παπάδες και εἰκόνα. Καὶ τότες πὶδ τὰ παλικάρια ἤπαιρνανε άπό κάτω τοὶ γκράδες τως που ἔχανε ἁγιαστὴ κ' ἤρίχνανε στὸν ἀγέρα ἀράδα μπιστογιές για ν' ἀκουστοῦνε σ' οὐλο τὸ χωριὸ. Τώρα ἤπρεπε ν' ἁγιαστοῦνε και τὰ τρογύρω πρεβόγια. Γιαταυτὸ κι' ὁ κόσμος ἤπαιρνε τὸν παπὰ ντυμένο ἀκόμας με τὰ ἄμφια, ματζὶ και τὸ δάκρο που ἤβαστοῦσε τὸ γκουσβάκι γεμάτο νερὸ για τὸν ἁγιασμό, κ' ἤβγαίνανε στα πρεβόγια. Ἐκεὶ λοιπόν ὅπου ὁ παπὰς θὰ ν' ἤβρισκε τὴν πρώτη ροδιὰ με τέσσερα ρόδια ματζίμένα σὰ σταυρό, ἐκεὶ ἤκανε και τὸ τρισάγιο με ἁγιασμό. Κ' ὕστερις, με τὸ μουσκεμένο βασιλικὸ ἤράντζε ἁγιασμό στοὶ τέσσερις μεριές σὰ σταυροὶ για ν' ἁγιαστοῦνε οὐλο τὰ πρεβόγια. Κόσμος άπτή Σμύρνη ἤπάαινε τὸ πανεΐρι με άραμπαδες και καρότσες και με τραγούδια σ' οὐλο τὸ δρόμο. Καὶ μόλις ἤφτανανε στο χωριὸ τοὶ ξε-

ΔΩΡΕΑΙ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΣΚΟΠΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Ἦ «Ἠλείας Κοκκῶνης ΕΠΕ» εἰς μνήμην Βασιλείου Ἠλ. Κοκκῶνη, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει διετίας ἀπὸ τοῦ θανάτου του	Δρχ. 3.000.—
Ὁ Κος Εὐάγγελος Ζαρμπῶνης, εἰς μνήμην τῆς συζύγου του Παρούλας	» 2.000.—
Ὁ Κος και ἡ Κα Ἀλεξάνδρου Βαλλερά, εἰς μνήμην τῆς φίλης των Ἑλλης Ἑλληνας	» 1.000.—
Ὁ Καθηγητὴς Κος Μιχ. Ἀναστασιάδης εἰς μνήμην τοῦ καθηγητοῦ Παναγ. Κρητικοῦ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου του	» 1.000.—
Ἦ Κα Ἑλλη Ἀνεμογιάννη εἰς μνήμην Νικολάου Ψαλτώφ	» 1.000.—
Ἦ Κα Κατερίνα Λινοῦ εἰς μνήμην τοῦ συζύγου της Δημητρίου	» 1.000.—
Ὁ Κος Μιχαὴλ Κολιδάκης, εἰς μνήμην τῆς μητρός του Ἑλλης και τῆς θείας του Ἐρυφίλης	» 750.—
Ὁ Κος Στυλιανὸς Βλέσσας ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ἐνώσεως	» 500.—
Ἦ Κα Ἑλένη Β. Χρονοπούλου, εἰς μνήμην τοῦ ἀδελφοῦ της Γεωργίου Στεφ. Σταματιάδη	» 500.—
Ὁ Κος Ἰωάννης Χάππας, εἰς μνήμην Παρούλας Εὐαγγ. Ζαρμπῶνη	» 500.—
Ὁ Κος Νίκος Μ. Καμπουρόπουλος, εἰς μνήμην τῶν γονέων του Μιχαὴλ και Ἀνδρονίκης και τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀντωνίου	» 500.—

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΤΣΩΝΑΚΗΣ - ΝΑΚΗΣ

Πέθανε και κηδεύτηκε στην Κηφισιά στὶς 11 Αὐγούστου ὁ Σμυρναῖος Ζωγράφος ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΤΣΩΝΑΚΗΣ - ΝΑΚΗΣ, μεγάλος εὐεργέτης τῆς Ἐνώσεως Σμυρναίων και τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ νεκρὸ ἀποχαίρετσε ἀπὸ μέρους τῆς Ἐνώσεως μας ὁ κ. Μαρίνος Ξηρέας, τονίζοντας ἰδιαίτερα ὅτι ὁ Νάκης στάθηκε με τὸ λόγο και τὸ χροστήρα ὁ πὶδ γνήσιος ἐκφραστὴς τοῦ παραδοσιακοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ τῆς Σμύρνης.

Μὲ τὰ δημοσιεύματά του στη «Μικρασιατικὴ Ἠχώ» και τὸ ὑπεροχο βιβλίο του «Θυμᾶμαι τὴ Σμύρνη» μᾶς χάρισε μιὰ λαχαριστὴ ἀνθρωπογεωγραφία τῆς φωτομάνας Σμύρνης μας. Περιγράφει με νοσταλγία συνοικίες, δρομάκια, ἱδρύματα, έκκλησίες, τοπικὰ ἔθιμα, λαϊκοὺς τύπους, καθὼς ἐπίσης ἱστορικὰ γεγονότα και χαρακτηριστικὰ ἐπεισόδια ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ ζωὴ και τὴν πνευματικὴ και καλλιτεχνικὴ κίνηση τῆς ἀξέχαστης γενέτειρας. Μὲ τὸ καλλιτεχνικὸ του ἔργο, ποὺ διακρίνεται για τὴν ἀπλότητα και τὸν ἔντονο λαϊκισμό του, διακινεῖ ποικίλες εἰκόνας καὶ στιγμιότυπα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ τῆς πολυθόρυβης ἐκείνης πολυεθνικῆς πολιτείας, ποὺ στάθηκε κυρίως τὸ σπουδαιότερο ἑλληνικὸ κέντρο τοῦ Αἰγίου και τῆς Ἀνατολῆς. Αἰωνία θὰ παραμείνει ἡ μνήμη του και ἀμέριστη ἡ εὐγνωμοσύνη μας.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΞΗΡΕΑΣ

Λαλλάινανε τὰ νταούγια κι' οἱ ζουρνάδες τῶν ἀτσι'γγάνων. Κι' ἄμα ἤτέλεσε τὸ πανεΐρι, στο γυρισμὸ με τοὶ άραμπαδες και τοὶ καρότσες τάλόγατα ἦτανε στολισμένα με ρόδια. Κι' ὥσπου να φτάσουνε στη Σμύρνη, τὰ τραγούδια κι' οἱ φωνάρες τως ἤκουον'τοσε ἀπὸ μακριά. Εὐτυχισμένα χρόνια!

Δρ. ΔΗΜ. ΑΡΧΙΓΕΝΗΣ

ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ὁ Σύλλογος τῶν φοιτησάντων εἰς τὴν Εὐαγγελικὴ Σχολὴ Σμύρνης πληροφορεῖται με δικαίαν ὑπερφάνειαν ὅτι κατὰ τὰς ἐφεινὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων ἐκ τῶν 54 ἀποφοιτησάντων κατὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1976 - 1977 ἐκ τῆς ἐν Ν. Σμύρνη προτύπου Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ἐπέτυχον οἱ 47 ἥτοι ποσοστὸν 90,4%.

Μεταξὺ τῶν ἐπιτυχόντων και ὁ Κύριος Φερτάκης Ἰωάννης τοῦ Ἀθανασίου πρώτος στην Σχολὴν Μηχανολόγων - Μηχανικῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου.

Οὕτω δικαιούται και ἡ πρωτοβουλία τοῦ Συλλόγου ἱδρύσαντος τὴν ἀνωτέρω πρότυπο Σχολὴ ὡς Κέντρον Παιδείας συνεχίζοντας τὴν περιλαμπρὴ παράδοσι τῆς ἐν Σμύρνη διαλαμψάσης ἀπὸ τοῦ 1733 γεραρᾶς Σχολῆς.

Κ.Α.

ΕΝΤΟΣ ΟΛΙΓΟΥ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΚΩΝ)ΝΤΙΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ
ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗ
ΠΕΡΙ ΣΜΥΡΝΗΣ
Μελίτη (Μάλτα) 1831

Ἦ ἐκδοσις θὰ εἶναι φωτοαντιγραφικὴ πιστὴ ἀναπαραγωγὴ τοῦ ἀπανιτάτου ἀρχικοῦ κειμένου, με ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως τοῦ Συλλόγου Φοιτησάντων στην Εὐαγγελικὴ Σχολὴ Σμύρνης.

Ἦ διατριβὴ αὐτὴ τοῦ Κων)ντινοῦ Οἰκονόμου εἶναι τὸ πλεον ὑπεύθυνο ἱατόρημα για τὴν ἱστορία τῆς Σμύρνης, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ταυτάλου, θὰ ἀποτελέσει δὲ πολὺτιμο ἀπόκτημα για κάθε Σμυρνιὸ που ἐνδιαφέρεται για τὴν ἱστορία τῆς πατρίδας του.

Τιμὴ Δρχ. 100
Προεγγραφαὶ στα γραφεῖα τῆς Ἐνώσεως Σμυρναίων, ὁδὸς Καρύστη 3 - 3ος ὁροφος
Τηλέφ. 3228.480